

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVIII, broj 7

15. veljače 2018.

cijena 200 Ft

Postavljena hrvatska državna lista

FOTO: KRISTINA GOHER

3. – 5. stranica

Izložba u Croatici

10. stranica

Petrovski maskenbal

11. stranica

Hrvatski bal u Barči

12. stranica

Komentar

Traži se...

Wanted – Traži se! Traži se Ivica Kičmanović, voditelj Udruge iliraca u Panoniji. Zadnji put viđen je... Tko je zapravo bio Ivica Kičmanović? Točnije rečeno Ivica Tomić, ali budući da je već odmalena bio dobroćudan i pošten, kako narod veli „pravi čovik od kičme“, dali su mu nadimak po značaju, karakteru. Kako se govori, već u srednjoj školi formiralo se malo društvo intelektualaca oko njega. Bio je dobar govornik, bistar i pametan i uzaludno su ga pokušavali pridobiti s novcem, visokim položajem u ilirskome društvu, on se nije dao. Godine su prolazile i sve veći zamah dobila je priča o poštemom Ivici Kičmanoviću, o čovjeku koji cijeni i podupire ilirsku zajednicu, koji doista vjeruje u nju. Ljudi su govorili da se Ivica moli, razmišlja i sanja na ilirskom jeziku. I dogodilo se ono neočekivano, izabrali su ga za voditelja Udruge iliraca u Panoniji, misleći, mlad je pa će ga vlast ubrzo ošamutiti, doznat će se da je i on tašt, također i njegova cijena potkupljivosti. No Kičmanović i nadalje nije se dao, utemeljio je zakladu za darovitu ilirsku mladež i kao osnovni iznos uložio jednu trećinu svoje plaće, a njegovi sljedbenici odrekli su se honorara, i tako proračun zaklade iz godine uz godinu postao sve većim. Oko sebe okupio je istaknute intelektualce, ljude od posla, i zajednički su započeli reformu ilirskoga školstva jer su bili svjesni kako ključ opstanka toga naroda leži u znanju ilirskoga jezika. Organizirali su javne skupove po Panoniji, jer je Kičmanović bio začetnik iskrenoga dijaloga, transparentnosti u svim vidovima društvenoga života. Zaklada je financirala školovanje darovitih ilirskih recitatora, crtača, plesača i glazbenika. I tako ilirska je zajednica imala scenske i likovne umjetnike, koreografe, skladatelje i grafičare. Dao je utemeljiti kulturne ustanove gdje je uposlio ove darovite mlade osobe. U kampove ilirskoga jezika i kulture doveo je poznate ilirske književnike što iz Ilirije što iz Panonije. Ne govoreći o satima kreativnoga pisanja. Ali nažalost usporedno s njegovom popularnošću rastao je i broj nezadovoljnih. Jer kako crni dusi vele, sve tanja im je postala porcija, a tu su i obećanja prijateljima kako će zaposliti njihovu djecu, članove obitelji... Vrijeme je prolazilo došli su na vlast novi ljudi, s novim ideologijama i svjetonazorima. Sljedbenici stavova Ivica Kičmanovića osnovali su novu udrugu zvanu „Šaka jada“. Pitaš li me, postoje li ovi stavovi? Velim ti, postoje. Samo se duboko skrivaju u svima Kičmanovićima u nas.

Kristina

Glasnikov tjedan

Prije nekoliko mjeseci pisala sam: „Za nepunu godinu dana parlamentarni izbori bit će „tjedan dana“ ispred ili iza nas, i mi ćemo znati tko će zastupati Hrvate u Mađarskoj u glasnogovorničkoj ulozi u Mađarskom parlamentu u sljedećemu parlamentarnom ciklusu.“ Ovih je dana, 3. veljače, Hrvatska državna samouprava na svojoj skupštini prihvatila hrvatsku državnu listu s imenima kandidata i imenom voditelja liste (koji osvaja mandat) na nastupajućim parlamentarnim izborima koji će se održati 8. travnja 2018. godine. Izborna kampanja počinje sredinom veljače. Po slovu zakona, na parlamentarnim izborima trinaest nacionalnih zajednica u Mađarskoj ima pravo birati svaka svojega glasnogovornika ili zastupnika, zastupnika onda ako lista osvoji zakonom određenovlašteni broj glasova u Mađarski parlament temeljem državnih lista koje isključivo mogu (ne moraju) postaviti Skupštine njihovih državnih samouprava. Na izborima 2014. svih trinaest državnih samouprava krenulo je na parlamentarne izbore sa svojim državnim listama i sve su na osnovi postignutih glasova dobile glasnogovornički mandat u Mađarskom parla-

mentu. Kako se zna reći, glasnogovornik je institucija sa svim (zastupničkim) pravima osim onoga najvažnijega – pravom glasa.

Glasnogovornik saznajemo na stranici (www.parlament.hu) ima ista mjesečna primanja kao svaki drugi parlamentarni zastupnik (747 878 Ft), iste povlastice i ista prava. Svoj ured(e), jedan u Budimpešti, jedan u mjestu po izboru u visini mjesečnih troškova od 373 999 Ft, može uposliti zaposlenike do visine mjesečnoga primanja parlamentarnog zastupnika (747 878 Ft), ima pravo na troškove stana u Budimpešti (186 969 Ft), troškove putovanja do stalnog mjesta stanovanja računajući od Budimpešte, minimim 2000 kilometara mjesečno maksimum 5500 kilometra mjesečno, okvir za reprezentaciju itd.

Za glasnogovornički status po pravovaljanom izbornom zakonu treba biti kandidat na listi koju imaju pravo po slovu zakona sastavljati i postavljati isključivo državne samouprave, a prvi s liste, bez obzira na broj glasova (dovoljan je i jedan glas), dobiva glasnogovornički mandat. Sadašnji glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj na izborima 6. travnja 2014.

godine osvojio je na listi Hrvatske državne samouprave kao prvi (u društvu još osam imena) 1196 glasova od 1623 birača registriranih tada u hrvatskome biračkom popisu.

Tada je Hrvatska državna samouprava, kao postavljač hrvatske državne liste, za izbornu kampanju dobila 21,2 milijuna forinta.

Branka Pavić Blažetin

**Hrvatska državna
samouprava na
svojoj skupštini
prihvatila je hrvatsku
državnu
listu.**

Poštovani pretplatniče!

Tvoja godišnja pretplata za Hrvatski glasnik polako istječe. U ovome broju Hrvatskoga glasnika naći ćeš uplatnicu čime možeš produžiti pretplatu i u nastupajućoj godini.

Mnogo zdravlja i sreće uz tvoj tjednik i u 2018.!

Branka Pavić Blažetin
glavna i odgovorna urednica
Medijskog centra Croatica

Prva ovogodišnja HDS-ova skupština održana u Budimpešti

Prihvaćen proračun HDS-a, Ureda i medija te proračunskih ustanova za 2018. godinu s jednakim prihodima i rashodima u iznosu od 1 380 567 542 forinta.

Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i radu, za 3. veljače sazvana je prva ovogodišnja skupština Hrvatske državne samouprave. Sjednici koja je održana u HDS-ovu Uredu u Budimpešti pribivalo je 20 od ukupno 23 zastupnika. Uz članove Skupštine, pozivu su se odazvali vanjski članovi Odbora i voditelji ustanova. Predsjednik Ivan Gugan posebno je pozdravio parlamentarnoga glasnogovornika Hrvata Mišu Heppa, predsjednike županijskih hrvatskih samouprava i predstavnike hrvatskih medija.

Pošto je utvrđen kvorum, Skupština je jednoglasno prihvatila pismeno predloženi dnevni red s 26 točaka uz usmenu dopunu da se pod „razno“ uvrsti novopristigli prijedlog zastupnika Franje Pajrića: Okvirni termini sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave. Uslijedila su predsjednikova redovita izvješća o radu između dviju sjednica Skupštine, o izvršenju odluka kojima je rok istekao, te o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. U usmenoj dopuni pismenog izvješća, predsjednik Ivan Gugan usmeno je izvijestio Skupštinu o sjednici Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske održanoj lani u prosincu, čiji su članovi iz Mađarske Franjo Pajrić i Ivan Gugan, ujedno je najavio da će se 6. ožujka održati i zasjedanje Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Mađarske.

Skupština je primila na znanje pismeno i usmeno izvješće glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu o četverogodišnjem radu.

U nastavku je Skupština donijela odluku o planu godišnjeg odmora predsjednika Hrvatske državne samouprave.

Bez rasprave Skupština je prihvatila Plan poslovanja Zavičaja d. o. o. za 2018. godinu s prihodima 2 280 000 kuna i s planiranim rashodima od 2 051 400 kuna te planiranoj dobiti 228 600 kuna, uz usmenu dopunu prokura Ivica Kovačića kako je izgledno da će ostvariti planirani dobit od 228 600 kuna.

Skupština je donijela odluku o raspodjeli potpore iz državnog fonda za hrvatske medije u svom održavanju (djeluju u okviru Nefitnog poduzeća Croatica) za 2018. godinu: za izdavanje Hrvatskoga glasnika 43,452 milijuna forinta; za djelovanje Radija Croatica 11 milijuna; za djelovanje Internetskog TV-a 1,584 milijuna. Donijela je odluku o visini potpore za izdavanje časopisa „Barátság” 9,312 milijuna; te odluku o visini potpore za djelovanje Hrvatskoga kulturnog središta Croatica (djeluje u okviru Nefitnog poduzeća Croatica) 5,3 milijuna.

Na prijedlog Franje Pajrića raspravljalo se još o okvirnim terminima održavanja sjednica Skupštine, te o njegovu prijedlogu o reorganizaciji medijskoga prostora Hrvata u Mađarskoj u održavanju Hrvatske državne samouprave. Ravnatelj Nefitnog poduzeća Croatica Čaba Horvath naglasio je da je reorganizacija medijskoga prostora u tijeku, sve ono što se predlaže u zastupničkome prijedlogu, to je Croatica već ostvarila ili će ostvariti ako se osiguraju uvjeti za to. Glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin naglasila je da su Medijski centar Croatica, odnosno tjednik Hrvatski glasnik, Radio Croatica, Croatica TV jedini hrvatski mediji u HDS-ovu održavanju, oni su temelj hrvatskoga medijskog prostora u Mađarskoj, i kao takvi zavređuju dužnu pozornost, finacijsku i svekoliku potporu i propagandu od održavatelja te svih sudionika javnoga i političkog života hrvatske zajednice u Mađarskoj, uz osiguravanje uvjeta nesmetanoga djelovanja u skladu s načelima javnoga medijskog prostora.

Skupština je bez rasprave prihvatila Plan poslovanja Nefitnog poduzeća Croatica za 2018. godinu s planiranim prihodima i rashodima od 146 milijuna forinta.

Hrvatska državna samouprava
Potpora temeljem Zakona o proračunu za 2018. godinu
dobivena ciljane potpora i rashodi

	Prihodi		Rashodi	
	Izdvajanje sredstava za 2018. godinu u neku svrhu...		Izdvajanje sredstava za 2018. godinu u neku svrhu...	
Potpora za samoupravu i medije	181 600 000		181 600 000	
	161 601 000	19 999 000	161 601 000	19 999 000
Akumulacijska rezerva HDS-a (KCBH akumulacijska rezerva 17 000 000)			96 253 000	18 729 000
Ured Hrvatske državne samouprave				1 270 000
Hrvatski glasnik (narodnosni tjednik) 43 452 000				
Radio Croatica (narodnosni radio) 11 000 000			56 036 000	
TV Croatica 1 584 000				
Udruga Filantróp (časopis Barátság)			9 312 000	
Institucije (ili ustanove) u vlasništvu HDS-a	145 900 000		145 900 000	
	129 310 000	16 590 000	129 310 000	16 590 000
Hrvatski vrtić, osnovna škola i đачki dom (Santovo)				
Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krležе				
Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj			14 730 000	635 000
Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj			14 296 000	704 000
Hrvatski klub Augusta Šenoe			15 000 000	750 000
Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj			28 073 500	
Neprofitno poduzeće Croatica			5 300 000	
Kulturni centar bačkih Hrvata			8 844 000	6 350 000
Hrvatski prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“			14 936 500	63 500
Hrvatski kulturno-prosvjetni i športski centar „Josip Gujaš Džuretin“			16 933 065	3 675 000
REZERVE (Hrvatsko kazalište, projekti, školstvo, kultura)			11 196 935	4 412 500

Izvor: www.horvatok.hu

Jozo Solga, Ivan Gugan, Angela Šokac Marković

Prihvaćene su i Izmjene i dopune Proračuna HDS-a, Ureda i ustanova za 2017. godinu, budući da je zakonska obveza da se do 5. veljače preda privremena bilanca Državnoj riznici.

U nastavku sjednice, bez rasprave, uz neke usmene dopune Skupština je jednoglasno prihvatila proračune obrazovnih i kulturnih ustanova za 2018. godinu: Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu (249 511 000 Ft), Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu (600 218 399 Ft), Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj (19 263 000 Ft), Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe (15 755 000 Ft), Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj (15 030 000 Ft), Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj (33 403 500 Ft), Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ (15 030 000 Ft), Hrvatskoga kulturnog, prosvjetnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretina“ (22 444 065 Ft, Kulturnog centra bačkih Hrvata (15 224 000 Ft), te HDS-ova Ureda (65 039 729 Ft).

Zastupnici su jednoglasno prihvatili ukupni proračun Hrvatske državne samouprave, ureda i medija, ustanova za 2018. godinu, s jednakim prihodima i rashodima u iznosu od 1 380 567 542 forinta.

Na molbu ravnatelja šeljinske Osnovne škole „Géza Kiss“, HDS-ova zastupnika Roberta Ronte, Skupština je podržala inicijativu i dala svoju suglasnost za uvođenje dvojezičnosti u spomenutu školu. Kako uz ostalo reče Robert Ronta, ona bi se uvela postupno, od rujna ove godine u prvom razredu i onda uzlazno.

HDS-ov predsjednik Ivan Gugan i voditelj HDS-ova Ureda Jozo Solga izvijestili su HDS-ove zastupnike o pripremama za parlamentarne izbore, načinu i rokovima postavljanja državne liste Hrvatske državne samouprave za parlamentarne izbore, te troškovima izborne promidžbe.

Ponovno je bilo riječi i o mogućnostima preuzimanja Hrvatskog kazališta u Pečuhu, a Skupština je ovlastila predsjednika da započne razgovore s gradom Pečuhom. Jednako tako Skupština je usvojila odluku o preuzimanju nekretnine u trajno korištenje na adresi Pázmány Péter krt. 28/a u Sambotelu.

Donesene su i odluke Skupštine o datumu i mjestu upisa djece u vrtiće u HDS-ovu održavanju, tako u Pečuhu, Santovu i područnom vrtiću Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Sambotelu, odnosno o području primanja djece u njemu. Upisi u vrtiće će biti 26. i 27. travnja, oba dana od 7 do 17 sati.

Dio HDS-ovih zastupnika

Zastupnik Pajrić imao je niz prijedloga.

Zatvorena sjednica HDS-ove Skupštine

Odluka o izbornoj listi Hrvatske državne samouprave za glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu

Kako doznaje MCC, na zatvorenoj sjednici odlučeno je o listi Hrvatske državne samouprave za parlamentarne izbore 8. travnja ove godine.

Na šestočlanoj listi za parlamentarnoga glasnogovornika Hrvata u Mađarskoj na prvom je mjestu Jozo Solga, na drugom Ivan Gugan, na trećem Joso Ostrogonač, na četvrtom Ana Gojtan, na petom Edita Horvat Pauković, a na šestom Angela Šokac Marković.

Skupština je donijela odluku i o izmjeni radnog statusa voditelja HDS-ova Ureda i zaposlenika uslijed koje će svi zaposleni biti u statusu javnih djelatnika, a prije su imali status po zakonu o radu.

Skupština je odlučila da se ravnatelju Croatice povjeri da započne razgovore o prodaji nekretnine u Nagymező ulici 68, odnosno o mogućnosti kupnje nove zgrade za djelovanje Neprofitnog poduzeća Croatia u Lónyai ulici u Budimpešti.

MCC

Kalački Lakomac okupio racke Hrvate

Hrvatska samouprava grada Kalače, utemeljena 2006. godine, 27. siječnja, dvanaesti put priredila je tradicionalnu pokladnu zabavu pod nazivom Lakomac. Pošto je godinama organizirana u auli Katoličke ustanove, priredba je prvi put održana u Teta-Jucinioj čardi (Juca néni csárdája) na dunavskoj obali zvanoj Meszes. Kako nas je, uz ostalo, obavijestio bivši zastupnik, a do danas kulturni djelatnik tamošnje hrvatske zajednice Stipan Perić, godišnja pokladna priredba izrasla je na tradiciji lakomog četvrtka, čime se zaključuje pokladno raz-

Erčinski KUD „Zorica“

Erčinski KUD „Zorica“

Kalački Ženski pjevački zbor „Ružice“

doblje. Kao i proteklih godina, bio je to ujedno i svojevrsni susret podunavskih rackih Hrvata. Naime, uz kulturnu skupinu erčinskih Hrvata koji su nastupili u programu, odazvali su se brojni gosti iz Dušnoka i Bačina, a došli su i bunjevački prijatelji, članovi Plesnoga kruga „Šugavica“ iz Baje. Već po običaju, gosti su dočekani s domaćom rakijom, a okupljene je uime domaćina i organizatora pozdravio predsjednik Hrvatske samouprave Ladislav Sabo, među njima posebno Nevena Marčić, konzula savjetnika Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, dogradonačelnicu grada Kalače Melindu Lakatos Kinyó, zamjenika bilježnika dr. Ádáma Kovácsa Tótha, zastupnike bačinske Hrvatske samouprave, te gostujući KUD „Zorica“ iz Erčina i domaću Pjevačku skupinu „Ružice“.

Usljedio je prigodni kulturni program koji je otvoren „Zoričinim“ nastupom koja djeluje pod okriljem erčinske Hrvatske samouprave, a lani je proslavila 10. godišnjicu postojanja. U Kalači su prvi nastup imali 2013. godine s jednom dalmatinskom koreografijom koju su i ove godine izveli. Nakon njih članice Ženskoga pjevačkog zbora „Ružice“, proširene s dvojicom članova Muškoga pjevačkog zbora „Dobri prijatelji“, izvele su nekoliko hrvatskih narodnih pjesama. Poslije njih Bačinac Stipan Anišić kazivao je novogodišnju zdravicu na zavičajnome hrvatskom narječju. Program je zaključen bunjevačkom koreografijom erčinskih gostiju. Usljedilo je zajedničko veliko kolo u kojem su se okupili umalo svi sudionici i gosti.

Goste pozdravljaju (slijeva) Ladislav Sabo, Marija Ivo i Neven Marčić.

Za dobro raspoloženje pobrinuo se garski Orkestar „Bačka“, a uza zvuke tambura ples su predvodili članovi Plesnoga kruga „Veseli Raci“ koji ove godine slave 7. obljetnicu postojanja, dušnočki i bačinski gosti te članovi bajskega Plesnoga kruga „Šugavica“. Najviše se plesalo i zabavljalo u kolu, najprepoznatljivijem pučkom plesu bačkih Hrvata.

Stanka je obogaćena monologom Ete Végh Szabó, podrijetlom Bačinke, erdeljskim stihotvorom pod naslovom Žalbe jedne stare djevojke. Poslije ponoći upriličeno je izvlačenje tombole, a već po navadi glavna je nagrada bila ljetovanje na otoku Viru u Hrvatskoj koju je i ove godine ponudio Sándor Kollányi. Zahvala pripada svima onima koji su pomogli darovanjem nagrada za tomبولu.

Tijekom večeri gotovo dvjesto gostiju plesalo je i zabavljalo se, pa je zabava rackih Hrvata i njihovih gostiju, kao i onih koji su samo došli na priredbu željni dobre zabave i prepoznatljivog kola, potrajala do zore, piše nam Stipan Perić.

Stipan Balatinac

Salantski učenici opet posjetili belišćansku Gradsku knjižnicu i čitaonicu

U srijedu, 6. prosinca 2017. godine, belišćansku Gradsku knjižnicu i čitaonicu po drugi put posjetili su učenici viših razreda salantske osnovne škole. Knjižničarke Jasna Andrišić i Dijana Milišić-Zečević srdačno su nas dočekale i ugostile, a na zabavno druženje pozvale su i učenice viših razreda belišćanske Osnovne škole „Ivana Kukuljevića“.

Na početku ovoga susreta knjižničarka Jasna Andrišić održala je zanimljivu božićnu kreativnu radionicu. Koristeći se salvetnom tehnikom, svi su učenici ukrasili po jedno plastično srce i tako napravili predivan ukras za božićna drveća, a od starih CD-ova izradili blagdanske čestitke. Nakon radionice, knjižničarke su pripremile i malo okrepljenje uz kolače i sokove.

Za kraj posjeta knjižničarke su nas odvele u belišćansku osnovnu školu. Tamo nas je dočekala pedagoginja Dajana Vinoković koja nam reče poneku zanimljivost o školi, te pokazala prostor škole. Imali smo priliku vidjeti sportsku dvoranu i knjižnicu, posjetiti nakratko jedan prvi razred, a kako izgleda nastava

u jednoj hrvatskoj osnovnoj školi te što uče učenici na satu hrvatskoga jezika, rekla nam je nastavnica Vesna Liker-Dojkić.

Suradnja između salantske osnovne škole i belišćanske Gradske knjižnice i čitaonice jest suradnja koja spaja dvije ustanove, dva naselja i dvije države te će se zasigurno nastaviti njegovati i u budućnosti.

Eva Adam Bedić

POZIV NA JAVNI NATJEČAJ

Hrvatska samouprava grada Pečuha raspisuje javni natječaj za dodjelu stipendija hrvatskim srednjoškolicima/srednjoškolcima koji/e imaju prebivalište u Pečuhu.

Temeljem ovoga natječaja dodjeljuju se tri stipendije u vrijednosti od 50 000 forinti za prvo polugodište školske godine 2017./18.

Pravo na sudjelovanje u javnom natječaju imaju učenici/ce koji/e ispunjavaju sljedeće opće uvjete:

- pripadnost hrvatskoj zajednici
 - prebivalište u Pečuhu
 - prosjek ocjena u prethodnom polugodištu najmanje 4,00.
- Uz prijavu za sudjelovanje na javnom natječaju kandidati/kinje su dužni/ne priložiti:
- dokaz o prebivalištu
 - potvrdu srednjoškolske obrazovne ustanove da je kandidat/kandidatkinja polaznik/ica škole
 - od strane ravnatelja ovjereni preslik svjedodžbe o uspjehu na kraju prvoga polugodišta u školskoj godini 2017./18.
 - kratak životopis na hrvatskom jeziku s posebnim naglaskom na aktivnosti u hrvatskoj zajednici.

Prijave na javni natječaj podnose se zaključno do 28. veljače 2018. godine.

Prijave s nepotpunom dokumentacijom, neovjerene prijave i neovjerene preslike kao i nepravovremene prijave neće se razmatrati.

Prijavu dostaviti na adresu: Pécsi Horvát Önkormányzat 7623 Pécs, Esze Tamás u. 3.

Novi svezak Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca

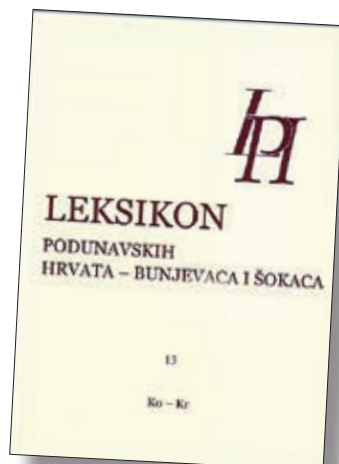
U izdanju Hrvatskog akademskog društva iz Subotice, iz tiska je izašao 13. svezak *Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca*, koji je 22. rujna ove godine predstavljen u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Svečano predstavljanje priredilo je Hrvatsko akademsko društvo u povodu 15 godina od početka rada na *Leksikonu*.

U novome svesku koji obuhvaća dio slova K (Ko – Kr), na 162 stranice 57 autora obradilo je ukupno 180 natuknica, popraćenih s 12 uputnica i 107 ilustracija. Na kraju sveska objavljeno je 10 priloga koji su iz različitih razloga izostali iz prijašnjih svezaka.

U ovome svesku obrađeno je više životopisa istaknutih osoba iz prošlosti i sadašnjosti bačkih Hrvata, primjerice poznatih pjesnika Alekse Kokića i Jakova Kopilovića, ili svećenika, kulturnoga djelatnika i publicista Lazara Ivana Krmpotića, nadalje više toponima, udruga, veći broj etnografskih natuknica, časopisa, povijesnih i više općih natuknica, primjerice kolonizacija, kolektivizacija, komunikizam, konfesija i drugo.

Dodajmo da su među redovitim autori-

ma Leksikona iz Mađarske dr. Ladislav Heka, izvanredni profesor Pravnog fakulteta i Instituta za komparativno pravo u Segedinu, Živko Mandić, profesor hrvatskoga, ruskoga i bugarskoga jezika u mirovini iz Budimpešte, te dr. Janja Prodan iz Pečuha. Tako u ovome svesku Leksikona nalazimo natuknice o istaknutim osobama podunavskih Hrvata iz Mađarske: o opernoj i narodnoj pjevačici, „šokačkome slavuju“ Anki Kršić iz Mohača, nadalje o mohačkome kulturnom i društvenom djelatniku te istaknutom rodoljubu Matiji Kovačiću, o priznatom koreografu, pedagogu i folkloristu Antunu Kričkoviću i novinaru Antunu Kričkoviću, obojica rodom iz Gare, o pedagogu i društvenom te kulturnom djelatniku Stipanu Krekiću rodom iz Kačmara koji živi i radi u Gari, o sveučilišnom docentu, jezikoslov-

cu i prevoditelju Tomislavu Krekiću, također rodom iz Gare, o profesorici bajske Visoke škole Mariji Kanižai, rodom iz pomurske Letinje, nadalje o naselju Kolutu, nekadašnjoj podružnici Santovačke župe, kao i kiralici, ili kraljici, nekadašnjem nazivu Novog Segedina.

„Ono što mi je posebno drago jest što smo otkrili ne samo velik broj osoba i suvremenika nego i mnogo listova, novina i časopisa koji do sada nisu evidentirani kao takvi. Najsloženiji

posao u izradbi Leksikona predstavljaju tzv. makropedijske ili velike, uopćene natuknice s pojmovima, primjerice u ovome broju, kršćanstvo, kolonizacija, komunikizam, kršćanski socijalizam, koje trebamo kontekstualizirati u odnosu na bačke Hrvate. Zbog svega ovoga posao na izradbi Leksikona traje duže“, naglasio je uz ostalo glavni urednik dr. Slaven Bačić prigodom predstavljanja 13. sveska.

Kako uz ostalo reče Tomislav Žigmanov, jedan od pokretača ovoga projekta i izvršni urednik Leksikona, premda spadaju među najslabije institucionalno razvijene, Hrvati u bačkom Podunavlju jedina su manjinska zajednica u Vojvodini i prva hrvatska zajednica izvan Hrvatske koja se može pohvaliti radom na vlastitom leksikonu.

Dodajmo da je novi svezak Leksikona tiskao subotički Printex u nakladi od 1500 primjeraka, a može se kupiti u subotičkim knjižarama ili izravno od nakladnika.

S. B.

ZAGREB (Hina)

Knjiga Alojza Jembriha „Tragom identiteta južnomoravskih Hrvata“ predstavljena je u srijedu u Društvu hrvatskih književnika (DHK). Posrijedi je etnička skupina koja se bježeći pred Turcima, u 16. i 17. stoljeću naselila na području južne Moravske, u današnjoj Češkoj.

Ti Hrvati potječu većinom s područja današnje Banovine, Korduna i bihačko-kladuškoga kraja. Ta enklava moravskih Hrvata do svoga raseljavanja bila je najsjeverniju urođenu hrvatsku skupinu u Europi. Dolaskom na ove prostore Hrvati su naselili čitav niz naselja oko grada Mikulova, ali su se do početka 20. stoljeća zbog asimilacije održali samo u tri naselja: Frielištof, Dobro Polje i Nova Prerava.

Pošto je 1938. godine to područje Minhenskim sporazumom pripalo Njemačkoj, politiku češke zamijenila je njemačka asimilacija. Velik je broj Hrvata stradao na svjetskim bojištima pošto je mobiliziran u njemačku vojsku. Nakon Drugoga svjetskog rata južna Moravska vraćena je u sastav Čehoslovačke, istaknuo je pri predstavljanju knjige predsjednik DHK Đuro Vidmarović, te dodao da je nova komunistička vlada moravske Hrvate smatrala nepouzdanim elementom, stoga je odlučeno da budu raseljeni i uništeni kao etnička zajednica. Tijekom 1948. tri hrvatska sela potpuno su ispražnjena, a njihovi stanovnici preseljeni po čitavoj Češkoj, ponajviše po Moravskoj duboko u unutrašnjosti, gdje su se, razbijeni na male skupine, brzo odnarodili.

Pisac knjige Alojz Jembrih ističe kako se danas uzima da su moravski Hrvati, uz moliške Hrvate, najstarije hrvatsko iseljništvo. U prvom dijelu knjige on daje kratak pregled povijesti doseljenja Hrvata, u drugom dijelu knjige moravski Hrvati predstavljeni su kroz putopise, među kojima je i putopis zagrebačkoga profesora Đure Kutena, a treći dio knjige obuhvaća hrvatske „jačke i prodike“ iz pera Josipa Hubenyja.

Knjigu „Tragom identiteta južnomoravskih Hrvata“ (308 str.) objavili su Pučko otvoreno učilište „Sveti Ivan Zelina“ i Hrvatsko književno društvo „Sveti Jeronim“.

Trenutak za pjesmu

Strah

Prirodno je,
tako valjda mora biti,
što plašim se svoga glasa.
No, nikako ne shvaćam
zašto se on plaši mene.

Krešimir Bagić

Pax et bonum u sambotelskom Z-studiju snima

Jačkari i jačkarice velikoga zbora Gradišćanskih Hrvatov iz trih zemalj, ove dane znatno vrime provedu u sambotelskom Z-studiju, pod peljanjem zborovodje Ive Šeparovića i aranžera ter producenta glazbenoga produkta Zsolta Horvátha. Pripravlja se druga CD-ploča zbora s bogatim materijalom fileškoga koncerta, tako alti i soprani, basi i tenori, klape i solisti, izmjenično si najdu svoje mjesto pred mikrofonom. CD-ploča će gvišno biti gotova do oktobra, kad je predvidjen orijaški koncert Pax et bonuma u Haydnoj dvorani Esterházyjeve palače u Željeznom. Prošli pondiljak posjetili smo jačkare na snimanju u Sambotelu, kade su bili uprav na redu kotrigi iz Koljnofa i Trajštofa.

Koljnofci i Trajštofci na snimanju sa zborovodjom Ivom Šeparovićem

Sigurna sam da oni ki nisu nigdar bili na snimanju nosača zvuka, ni blizu ne znaju kakovo je to mukotržno djelo. Snimanje od 16 uri do polnoći, stojeći pred mikrofoni, koncentrirajući na određene melodije i glase iz vanjskoga promatrača izaziva najprlje poštovanje, potom pak nestrpljenje, a i nerazumivanje, dokle glavni junaki prez riči sprohadjaju upute dirigenta zbora Ive Šeparovića, a aranžer Zsolt Horváth u drugom kabinu na englesko-hrvatskom mišanom jeziku daje i prima direktive. U drugoj, ne tako dugoj pauzi Koljnofac Franjo Grubić kaže da im je lipo na snimanju kad najzad dođu te jačke s fileškoga koncerta, ke su s tako velikom voljom i željom odjačili. „Ako ča od srca i radosti djelaš, to nigdar nij' teško. Iako se izvan ne vidi koliko moramo djelati, truditi se i vrimenta aldovati, vridno je, i gvišan sam da bit ćemo svi zadovoljni, kad budemo čuli našu novu CD-ploču“, komentirao je koljnofski načelnik od koga smo doznali da ov će mu biti jur peti nosač zvuka, na kom sudjeluje. Po riči Ive Šeparovića, sa snimanjem ploče se paralelno držu jur i probe, jer vrime je pripraviti se na shodišće Gradišćanskih Hrvatov, koje će se tradicionalno održati prve ma-

juške nedilje u jurskoj katedrali. Septembra, u Svetoj Margareti se obilježava 30. jubilej dolaska pape Ivana Pavla II. u Željezansku biškopiju, kade će biti nazoči svi zbori biškopije, a 6. oktobra, na Pax et bonum čeka još jedan veliki koncert u Haydnoj dvorani u Esterházyjevom kaštelu u Željeznom. „Potrudit ću se da bude CD gotov prije oktobra, ali neću forsirati, jer imamo doista čuda-čuda obaveza, posla i proba“, naglasio je zborovodja ki je još dođao da na jurskoj maši u zboru će biti vje-

rojatno jur dvisto kotrigov, s novimi člani skupa iz Kemlje, Bizonje i Staroga Grada. „Sigurno da je posebno raditi s Gradišćanskim Hrvatima, i zato što nisam doma u Hrvatskoj, nego tu radim u Slovačkoj, Austriji i Mađarskoj. Gradišćanci su strašno vrlji i nestrpljivi, na probama stalno žele još, još, tako da nam probe traju i po 3-4-5 sati, ali tu su i pauze, tu se nešto i popije, pojedje, nasmijemo se i izrazito nam je lipo. Ja se osjećam s Gradišćanskim Hrvatima, kao doma“, rekao je Korčulanin, a to je potvrdio i Pave Weiković iz Trajštofa ki sa sinom je došao u Sambotel. „S Matijom jačiti je jako lipo, ljudi velu da imamo sličan glas i jako se veselimo da moremo jačiti va ovom velikom zboru. Spoznali smo čuda ljudi ne samo Gradišćanske Hrvate iz Austrije nego i iz Ugarske i Slovačke. A va tom velikom zboru je glas tako pun, a zbor tako zmožan da za to pelde nij' u Gradišću. Bit ćemo gzdavi kad bude gotova ploča i da čujemo na njoj svoj glas, a i sama priprava je velik doživljaj, kad u tako visokom kvalitetu, mislim, da nećemo nigdar ploču dostati, kade mi sami jačimo!“, istaknuo je Trajštofac, iza jedanaest uri u noći, pred samim krajem snimanja, ali samo toga pondiljka.

Tiho

Bogatstvo...

Prva proba u Kemlji s novimi kotrigi Pax et bonuma iz Kemlje, Staroga Grada i Bizonje

Izložba „Pašmanske čipke“ Gorana Vranića u Croatici

Poslije bajske izložbe postav „Pašmanske čipke“ umjetničkoga fotografa Gorana Vranića 23. siječnja 2018. svečano je otvoren u Croaticinu galerijskom prostoru. Priredbi, što su je organizirali Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj i Croatica, pribivalo je tridesetak posjetitelja, što predstavnika diplomatskih misija u Mađarskoj što Hrvata iz Budimpešte i njezine okolice. Nazočnima su se obratili veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić i autor fotografija Goran Vranić. Otvorenje je glazbeno uvećao sastav budimpeštanskog HOŠIG-a.

Postav „Pašmanske čipke“ čini trideset i četiri fotografije ribarskih mreža što ih je umjetnički fotograf Goran Vranić snimio na obali otoka Pašmana. Potaknut uspomenu iz ranoga djetinjstva, kada se s ribarima dizao te bacao mreže, koje su se vraćale i prilikom čestih posjeta priobalnim gradovima i susreta s ribarskim mrežama, autor je odlučio načiniti njihov fotografski zapis. Tako je nastao jedan apstraktni fotografski motiv Vranićevih slika, ali jednako tako u žarištu je i sam čovjek, ribar koji je ručno izradio ove mreže. To Vranićevo zapažanje jest taj prastari predmet koji služi za preživljavanje i opstanak tim ljudima, s jedne je strane poveznica između mora, rijeke, prirode i ljudskoga bića, a s druge strane izvučen je iz svoje svagdašnje sredine i stavljen u asosijacijski niz promatrača. Naizgled jednostavna fotografska kompozicija usredotočena na ribarsku mrežu, po kojoj tu i tamo se skrivaju školjke, koja mreža sa svojim raznobojnim mrežnim pletivom neodređena oblika titra, pulsira i ističe se iz plohe slike. Fotografski pripovjedački niz dobiva drugu veličinu koju prati glazba – skladana za autorovu izložbu – koja donosi raznobojne šumove mora.

Izložbu prati i estetski dojmljiv katalog u kojem kritičarka Antonija Škrtić o postavu među ostalom piše ovo: „Pašmanske su čipke otvorene i slobodne fotografske kompozicije koje poput Jadranskog mora i poput rijeke Dunava povezuju i hrane ljude, te ih u doba globalne virtualne mreže strpljivo savjetuju da ostanu ljudima.“ Novi je to stvaralački ciklus umjetničkog fotografa Gorana Vranića koji odstupa od dosadašnjih zapažanja. Naime, on surađujući s istaknutim hrvatskim povjesničarima umjetnosti, svojim je snimka-

Umjetnički fotograf Goran Vranić i hrvatski veleposlanik Mladen Andrić

Školski sastav

Dojmovi

Dio publike

ma opremio brojna kataloška i monografska izdanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Muzej Mimara, Moderne galerije, Muzeja suvremene umjetnosti, Umjetničkog paviljona u Zagrebu, Hrvatskog muzeja naivne umjetnosti, Galerije Klovičevi dvori, Muzejskoga dokumentacijskog centra i još brojnih ustanova i nakladnika diljem Hrvatske. Pitanje je hoće li Goran Vranić „i nadalje svojevoljno biti zapleten u ribarske mreže“, i poigravati se s njihovim svijetom motiva i ustroja, ili će tragati za nečim novim zasada još neotkrivenim autorskim ciklusom. Otvorenje glazbeno je popratio sastav budimpeštanske Hrvatske škole na čelu s profesorom glazbenog odgoja Stjepanom Dombajem.

Ne propustite posjetiti izložbu u Croaticinoj galeriji, koja je otvorena za javnost do 22. veljače 2018., radnim danom od 9 do 15 sati.

Kristina Goher

Petroviski maskenbal sinonim za perfektnost

Zaklada „Za Petrovo Selo“, alias petroviska mafija pod šefovanjem Al Capone, Roberta Filipovića, pozvala je svoje „vjernike“, (p)odanike na svoj osamnaesti maskenbal koji je u prođući ljeti do ovoga sadašnjega dotiran do savršenstva. Svako ljeto je određena tema za ambijent, kulise, maškare i za filing, a ovput ne bi znali ni boljega ni lipšega izmisliti od mediteranskoga svita. Kad je stupio človik u Kulturni dom, na glavu su mu visila rublja, oblaki su čuvali divne

Petroviska mafija – dio organizatorov bala „Za Petrovo Selo“

Jačkarice zbora Ljubičica

slike Jadrana, a nutarnja prostorija na plafonu je imala paradu šarenih paramplov. Španjolska, talijanska, grčka, hrvatska, portugalska zastava nas je uputila otkud će dojtj gosti toga večera. Robert Filipović, predsjednik Zaklade „Za Petrovo Selo“, je pri pozdravni riči naglasio da je bilo moguće po osamnaesti put prirediti ov bal, to se more zahvaliti i jakoj zajednici Petrovoga Sela, zato je pozvao svakoga da čuva i pazi ovo zajedništvo i da se poštuje i nadalje djelo svakoga. Zahvalio se je brojnoj organizaciji i privatnikom ki su skupanosili vridne dare za tombolu i ki

Step tancoši-seniorski folklorši

„Susjedi“ su nas otpeljali u domovinu trih tenorov

Svirka na živi instrumenti u izvedbi mlade kompanije HKD-a Gradišće

svisno pomažu da znova provedu još i već generacijov jednu odličnu noć. Od 2016. ljeta glavni organizatori imaju i suorganizatore, ljetos su to bile jačkarice zbora Ljubičica, kljetu pak ti budu folklorši HKD Gradišće. U programu smo vidili tancoše sto ruk, izabranu brigadu čistačić (Ljubičica) popularnoga ugarskoga jačkara Gyurija Kordu (Erik Škrapić), tri pajtaše u sjajnoj suradnji u hajzlinu, tri talijanske tenore u pratnji Lollobrigide, Sofije Loren i Ciccoline (Grupa Susjedi), step-tancoše (seniorski tancoši) i mlade muzičare sa živimi instrumenti (mlada garnitura HKD-a Gradišće). Potom je zavlado u dvorani preskrajno veselje, pri valceru, kolu, tangovu su se obrnuli maškaranti, a pravoda je mafijaška fešta durala s Pinka-bandom i Pinkicom do rane zore. Prez pardona do perfektnosti... *Tiho*

„Poklade su i ljudi su dani..“

U organizaciji Hrvatske narodnosne samouprave grada Barče, 3. veljače održan je Regionalni hrvatski bal u auli Gimnazije „Ferenc Széchenyi“. U lijepo okićenoj auli okupilo se 320-ak ljubitelja hrvatske glazbe i veselice. Bili su to većinom ljudi hr-

Foto: Tomo Kovacevic & KTP

Brojni gosti

Udarajte čizme...

Mlada i mladoženja

Orkestar Vizin

vatskog podrijetla iz Barče i okolnih hrvatskih sela, ali se našlo gostiju i iz Hrvatske, te iz baranjskih naselja. Među uzvanicima bila je i generalna konzulica Republike Hrvatske Vesna Haluga sa svo-

jim suprugom, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, voditelj HDS-ova ureda Jozo Solga, i parlamentarni zastupnik László Szászfalvi.

O dobrom raspoloženju pobrinula su se dva sastava: domaći, Orkestar Vizin iz Pečuha, te gosti, TS „Svirci moji“ iz Pito mače. Bogata tombola mamila je svakog da iskuša svoju sreću, pa su tako na kraju i darovi stigli do svojih novih vlasnika.

O kulturnome programu, kao i svake godine, pobrinuli su se članovi barčanskoga KUD-a Podravina, koji su nadaleko poznati po svome veselom raspoloženju i druževnosti. Dok su lani izveli svinjokolju, ove je godine veselje prikazano preko jedne svadbe, gdje su se uloge malo pomiješale. Probe, koje se održavaju srijedom s pomoću Vesne Velin i Zoltana Vizvarija, i sad su urodile plodom. Šaljiv

program pridonio je veselom raspoloženju koje je potrajalo sve do kraja bala, do sitnih sati.

Priredbu su potpomogli: Hrvatska narodnosna samouprava grada Barče, Hrvatska samouprava Šomođske županije, KUD Podravina, Zajednica podravske Hrvata. Vesna V.

„Svadba“

DRÁVASZENTES

Središte za predočivanje „Vrata Drave“ (Dráva Kapu Bemutatóközpont) ponovno je raspisalo likovni natječaj za djecu uz vrijedne nagrade. Tema je ovogodišnjeg natječaja proljeće. Na natječaju mogu sudjelovati vrtičari, te učenici nižih i viših razreda osnovne škole, a jedan natjecatelj može predati samo jedan rad. Raspisan je i natječaj skupine vrtičara i školske razrede, a oni koji pošalju najviše radova, kao nagradu dobit će posjet Središtu te sudjelovanje na izletu s vodičem. Natjecati se može i pojedinačno, a radove treba poslati na adresu Središta u Drávaszentesu (7570 Barcs-Drávaszentes, Fő u. 1).

Mala stranica

HRVATSKA POVIJEST IZ TJEDNA U TJEDAN Personalna unija s Ugarskom

Personalna unija razdoblje je Hrvatske povijesti koje počinje 1102. godine krunidbom ugarskoga kralja Kolomana za kralja Hrvatske u Biogradu. Naime, nakon smrti hrvatskoga kralja Zvonimira kojeg, po narodnoj predaji, ubijaju plemići na zasjedanju Sabora 1089. Godine, novi kralj postaje ostarjeli Stjepan II., s njegovom smrću 1091. dolazi do izumiranja kraljevske dinastije Trpimirovića i državne

krize. Koristeći se tim stanjem, žena kralja Zvonimira, ugarska princeza Jelena Lijepa, pozivajući se na bizantske zakone koji udovici daruju mogućnost izbora novoga kralja, izabire svojega brata, ugarskog kralja Ladislava da preuzme vlast u Hrvatskoj. Taj poziv koji počiva na pravno klimavim nogama bio je pozdravljen u Slavoniji koja ga prihvaća za svoga vladara. S druge strane stanovnici južne hrvatske i Dalmacije ga odbijaju pa proglašavaju za novoga kralja Petra Svačića. Odlučujuća bitka vodi se na Gvozdu 1097. godine gdje će poginuti novi kralj. Konačna odluka o budućnosti države pada tijekom pregovora ugarskog kralja Kolomana i hrvatskih plemića koji dovode do njegove krunidbe. Tijekom razdoblja personalne unije Kraljevina Hrvatska zadržala je pravo na vlastitu vojsku, parlament, izbor kralja, a donesena je zabrana naseljavanja Mađara južno od rijeke Save. Ugarski su kraljevi imenovali hrvatskog bana, koji je imao obvezu upravljanja administracijom, sudstvom, financijama i predvodio je hrvatsku vojsku u ratovima.

Pokladna veselica u Hrvatskom vrtiću

U predvorju budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đачkoga doma 2. veljače 2018. priređena je pokladna veselica vrtičara ili maškara.

Priredba je, možemo mirno reći, uza sajam svetoga Mihovila najomiljenija među polaznicima vrtića. Oni su defilirali po auli, potom zajednički kazivali prigodne pjesmice na hrvatskom i mađarskom jeziku, prikazali pokladne dječje igre i plesove. Naravno, roditelji su sve zabilježili što fotoaparatom što kamerama, na veliko veselje djece. Ona su uživala u svojim privremenim ulogama i maskama, koje su brižno napravili, osmislili s roditeljima. Zabava je nastavljena u prostorijama vrtića gdje ih je, kao što je to uobičajeno, posjetio školski sastav, te zajedno s odgojiteljicama i roditeljima nastavljen je ples na hrvatske glazbene uspješnice.

ČISTOM SRIJEDOM POČINJE KORIZMA

Pepelnica ili Čista srijeda kršćanski je spomendan kojim započinje korizma. Slavi se 40 dana prije Uskrsa, obilježeno postom, nemrsom, pokorom i molitvom. Korizma je vrijeme u kojem se kršćani pripremaju za svoj najveći blagdan – Uskrs. Naziv korizma dolazi od latinske riječi 'quadagesima', odnosno četrdeset, jer traje 40 dana, od Pepelnice pa do Uskrsa. Toliko je dana Isus ostao na Zemlji do uzašašća. No broj 40 ima još simboličnih značenja. Naime, nakon krštenja na rijeci Jordanu, Isus se povukao u pustinju u blizini grada Jerihona gdje se pripremao za javno djelovanje, i tamo proveo 40 dana. I Mojsije je postio 40 dana na gori Horebu prije negoli je išao po ploče s Deset Božjih zapovijedi. Također prorok Ilija putovao je 40 dana po pustinji. Mnogi se vjernici u korizmi odriču nečega, poput cigareta, slatkiša, mesa ili loših navika, poput psovanja ili svađanja. Korizma je i vrijeme kada se ne ukrašavaju oltari u crkvi te ne sviraju orgulje. Na Pepelnicu svećenik posipa kršćane pepelom uz riječi: "Spomeni se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah vratiti."

Mali pomurski svirači na prvom ispitu

Jedan od projekata Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ jest vratiti sjaj tradicionalne puhačke glazbe u Pomurje. U suradnji Zavoda i letinjske Glazbene škole 14 učenika pohađa nastavu glazbe puhačkih glazbala, koja se od jeseni organizira u prostorijama Zavoda. Mladi „bandisti“ lijepo napreduju, pa su na kraju prvog polugodišta svi položili ispite.

U prostorijama Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ svakog je utorka i četvrtka bučno, ali to nije uobičajena buka, to su zvukovi frule, klarineta, flaute, roga, saksofona i trube. Četrnaest učenika serdahelske osnovne škole iz raznih pomurskih naselja, vježbaju s nastavnicima glazbe letinjske Glazbene škole. U te svrhe Zavod je kupio dva glazbala a ubuduće namjerava još jedan da bi djeca mogla vježbati ne samo dva dana nego u tjednu više puta.

– U zadnje se vrijeme i u Pomurju proširila tamburaška glazba, pa je nekako „izbljedjela“ puhačka koja u našim krajevima ima dugu prošlost. Još pamtim svadbe ili razne zabave kada su svirali tzv. bandisti. Tamburica je nešto novo u našim krajevima, udomaćila se tek prije 10 – 15 godina, vrlo je lijepa i ona glazba, ali mi na ovim prostorima ne smijemo zaboraviti našu tradicionalnu puhačku glazbu. Letinjska je Glazbena škola prihvatila ponudu da organiziramo u Zavodu podučavanje glazbe. Zapravo sve se odvija u okviru Glazbene škole, djeca su upisana u glazbenu ustanovu, a Zavod daje mjesta za podučavanje, tako djeca ne moraju putovati u Letinju. Nakon školskih sati mogu dolaziti na glazbu. – rekla je voditeljica Zavoda Zorica Prosenjak Matola.

Na polugodišnjem su ispitu svi polaznici bili uspješni, a ravnatelj Glazbene škole Stjepan Prosenjak vidi mogućnost da od učenika postanu vrsni svirači. Mnogi od njih imaju dobar sluh, osjećaj za glazbu, a dolično su i marljivi. Velika je pomoć što je Zavod kupio dva glazbala, a nadaju se, budu li djeca ustrajna, da

Polaznici glazbene škole s nastavnicima

Nakon uspješnog ispita

će vjerojatno i roditelji razmisliti o kupnji glazbala, jer najbolje je kada ga djeca dnevno mogu uzeti u ruke i kad imaju vremena, da malo vježbaju. S obzirom da su djeca iz hrvatskih naselja i da se u njihovo podučavanje uključio i Hrvatski zavod, nastavnici posvećuju posebnu pozornost hrvatskoj glazbi. Prema planu, na kraju školske godine polaznici će prirediti mali koncert.

Dvoje djece Timee Reicher Székely pohađaju glazbenu školu. Budući da ima i treće dijete, ne bi stigla odvesti ih u letinjsku školu, stoga se raduje da je Zavod u Serdahelu organizirao podučavanje. Posebno joj je drago što će učiti i hrvatske skladbe, jer se i ona sjeća onih vremena kada su na svadbama svirali puhači. U njihovoj se obitelji od bake još čuje zavičajni kajkavski govor, pa bi bila presretna kada bi djeca naučila svirati i milozvučne kajkavske popijevke.

beta

Misa na hrvatskom jeziku na Sveta tri kralja

Jedan od zapovjednih kršćanskih blagdana jesu i Sveta tri kralja, Bogojavljenje, Vodokršće, koje se slavi 6. siječnja. Već više od petnaest godina Hrvati grada Harkanja imaju redovite mjesečne svete mise na hrvatskome jeziku u tamošnjoj rimokatoličkoj crkvi koje predvodi mjesni župnik, podrijetlom Hrvat iz Križevaca Ladislav Ronta; i već više od jednoga desetljeća svečanu svetu misu i koncert povodom toga blagdana. Tako je bilo i ove godine, uz potporu tamošnje Hrvatske samouprave koja je organizirala i druženje nakon svete mise.

Svetu misu predvodio je velečasni Ladislav Ronta.

Crkveni pjevački zbor Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije

Evandeoski tekst nam pripovijeda o mudracima koji dođoše s istoka pokloniti se novorođenome Kralju, premda nisu znali točno mjesto gdje se rodio. Tako u čitanje svetoga evanđelja po Mateju Mt 2, 1-12 stoji: Kad se Isus rodio u Betlehemu judejskome u dane Heroda kralja, gle, mudraci se s istoka pojavise u Je-

Okupio se lijepi broj vjernika.

ruzalemu raspitajući se: „Gdje je taj novorođeni kralj židovski? Vidjesmo gdje izlazi zvijezda njegova pa mu se dođosmo pokloniti.“ Kada to doču kralj Herod, uznemiri se on i sav Jeruzalem s njime. Sazva sve glavare svećeničke i pismoznance narodne pa ih ispitivaše gdje se Krist ima roditi. Oni mu odgovoriše: „U Betlehemu judejskome jer ovako piše prorok: A ti, Betleme, zemljo Judina! Nipošto nisi najmanji među kneževstvima Judinim jer iz tebe će izaći vladalac koji će pasti narod moj – Izraela!“ Tada Herod potajno dozva mudrace i razazna od njih vrijeme kad se pojavila zvijezda. Zatim ih posla u Betlehem: „Pođite“, reče, „i počem te mu se poklonim.“ Oni saslušavši kralja, pođoše. I gle, zvijezda kojoj vidješe izlazak, iđашe pred njima sve dok ne stiže i zaustavi se povrh mjesta gdje bijaše dijete. Kad ugledaše zvijezdu, obradovaše se radošću veoma velikom. Uđu u kuću, ugledaju dijete s Marijom, majkom njegovom, padnu ničice i poklone mu se. Otvore zatim svoje blago i prinesu mu darove: zlato, tamjan i smirnu. Upućeni, zatim, u snu da se ne vraćaju Herodu, otiđoše drugim putem u svoju zemlju.

U ozračju ove evanđeoske poruke bila je propovijed velečasnog Ladislava Ronte, a misno slavlje pjevanjem uz orguljašku pratnju svoga kantora i vjeroučitelja Josipa Risa obogatio je Crkveni pjevački zbor Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije iz Duboševice.

Ovoga dana blagoslivlja se voda, kojom domaćini blagoslivljaju zemlju i ukućane, a prilikom blagoslova kuća, nadvratnici se označuju slovima „G“, „M“ i „B“ koja označuju inicijale trojice kraljeva. Između inicijala stavljaju se križići, kao znak blagoslova, a oko inicijala upisuju se brojke koje označuju tekuću godinu. Nakon ovoga blagdana završava božićno i započinje crkveno vrijeme kroz godinu.

Branka Pavić Blažetin

PEČUH

Redovita mjesečna sveta misa na hrvatskom jeziku u pečuškoj crkvi sv. Elizabete bit će 25. veljače 2018., s početkom u 16 sati. Misno slavlje predvodi mons. Franjo Pavleković, pjevaju časne sestre karmelićanke Božanskog Srca Isusova iz Budimpešte. Nakon mise u sakristiji je korizmeni susret Hrvata sa spomenutim karmelićankama.

ALJMAŠ

Hrvatska samouprava i Bunjevački Divan klub 17. veljače priređuju redovito bunjevačko Veliko prelo. U programu otvaranja Prelo sudjeluju: domaći KUD Zora, Tamburaški orkestar Danubia, Zbor Divan-kluba, te djeca i učenici iz aljmaške osnovne škole. Prelo se priređuje u Restoranu „Sárga csikó“, a goste će zabavljati Orkestar „Bačka“.

KERESTUR

Osnovna škola „Nikola Zrinski“ 8. ožujka organizira Dan otvorenih vrata za buduće prvšačice i njihove roditelje. Prema riječima ravnateljice Anice Kovač, takav dan priređuju svake godine, naime, prema zakonu, roditelj ima pravo da slobodno bira za svoje dijete školsku ustanovu i važno je da upozna djelovanje škole, njezine uvjete rada, razne programe koji se nude izvan nastave. Gosti će moći boraviti u školi od 8 do 10 sati, za njih će učiteljice prirediti i razne radionice.

KANIŽA

Na prijedlog ravnateljice keresturske osnovne škole Anice Kovač, utemeljit će se Narodnosna radna zajednica Obrazovnog okruga grada Kaniže. Ravnateljica je predložila svim osnovnim školama u kojima se radi po narodnosnom programu da se uključe kako bi uspjeli uskladiti razne stručne programe, odnosno razmjenjivati iskustva glede toga. Ustanove su suglasne s utemeljenjem, a ravnatelj obrazovnog okruga Ferenc Magyar uputio je pismo ravnateljici o suglasnosti. Predloženo je i to da novoutemeljena radna zajednica potpiše sporazum o međusobnoj suradnji s hrvatskim samoupravama onih mjesta u kojima djeluju školske ustanove, odnosno s Hrvatskom samoupravom Zalske županije, naime samouprave u velikoj mjeri potpomažu razne programe hrvatskih škola.

ČAJTA

Znanstveni institut Gradišćanskih Hrvatov srdačno vas poziva na predstavljanje knjige u četiri sveski pod naslovom „Hižna imena u gradišćanskohrvatski seli Gradišća, Slovačke i Ugarske“, 18. februara, u nedilju, s početkom od 14.30 uri u Kulturni stan Čajta. Knjigu će predstaviti dr. Nikola Benčić, nastupaju Ludwig Parapatits, Matias Vajković (tenor) i Zlatka Gieler (klavir). Projekt je podupiran od Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Saveznoga ministarstva za obrazovanje.

ZAGREB; KOLJNOF

Zbornik pod naslovom Svi naši književni susreti I. (radovi inspirirani hrvatskim književnim susretima u Koljnofu) predstaviti će se 22. februara, u četvrtak, u 12 uri, u dvorani Hrvatske matice iseljenika (Trg Stjepana Radića 3, Zagreb). Knjigu će predstaviti prof. Đuro Vidmarović, predsjednik Društva hrvatskih književnika, Nenad Piskač, pjesnik i književnik ter urednik knjige dr. Franjo Pajrić. Izdanje od 240 stranica je zrcalo sadržajnoga djelovanja Koljnofskih književnih susreta, koji će se ljetos prirediti jubilarni, po deseti put u Koljnofu.

ŠELJIN

U organizaciji Hrvatske samouprave, 17. veljače u blagovaonici tamošnje osnovne škole priređuje se tradicionalni Hrvatski bal, s početkom u 18 sati. Nakon dočeka gostiju slijedi svečani program otvaranja, večera a potom bal uz Orkestar Juice.

POZIV ZA UPIS U HOŠIG-OVU MALU ŠKOLU

Dragi budući prvšačici, želite li naučiti naš lijepi hrvatski jezik, po- hađati suvremenu školu, učiti narodni ples i narodnu glazbu, crtati i baviti se športom svaki dan, bolje upoznati Hrvatsku ili ljetovati u kampovima Lijepa Naše, mi smo škola za vas! Srdačno pozivamo buduće učenike prvoga razreda i njihove roditelje za upis u HOŠIG-ovu Malu školu u Budimpešti na radionice za pri- preme za školu i na zajedničku igru.

Termini i učiteljice jesu:

13. 02. 2018., utorak,	16.30 – 17.15	učiteljica Kristina
15. 02. 2018., četvrtak,	16.30 – 17.15	učiteljica Ivett
20. 02. 2018., utorak,	16.30 – 17.15	učiteljica Dejana
22. 02. 2018., četvrtak,	16.30 – 17.15	učiteljica Katika
27. 02. 2018., utorak,	16.30 – 17.15	učiteljica Snježana.

Prijava je na tel. broju: 1 220 9381, ili elektroničkom poštom: hor- vatiskola.bp@horvat.sulinet.hu. Adresa: 1144 Budapest, Kántornék sétány 1 – 3. (iza IKEA-e). Više o nama: www.hosig.hu.

BUDIMPEŠTA

Hrvatska samouprava Male Pešte i ove će godine prirediti redovi- tu Pokladnu večer. Veselica se održava u subotu, 24. Veljače, od 18 do 22 sata u prostorijama Općeprosvjetojnog i kulturnog doma (KMO Teleki u. 50). Ulazak pod krinkom besplatan je, u suprot- nom 500 Ft. Za glazbu će se pobrinuti tukuljski sastav Prekovic.

ZAGREB; KOLJNOF

Udruga „Kume“, Udruga Zagre- bačkih Poljičana „Sveti Jure“, EMC GRAH „KUME“ Vas poziva- ju na predavanje „Poljica – Gra- dišće na istom meridijanu“, 22. februara u 19 uri u prostoriju Udruge zagrebačkih Poljičana „Sveti Jure“ (Ilica 48). Predavač je dr. Franjo Pajrić, predsjednik Društva Hrvati.